

Suunised

MiFID II tasustamisnõuete teatud aspektide kohta

Sisukord

I. Reguleerimisala.....	2
II. Viited õigusaktidele, lühendid ja mõisted	3
III. Eesmärk.....	5
IV. Järgimis- ja teatamiskohustused	6
V. Suunised MiFID II tasustamisnõuete teatud aspektide kohta.....	7
VI. Lisa – illustreerivad näited tasustamispoliitika ja -tavade kohta, millega kaasnevaid vastuolusid võib olla raske hallata	15
VII. Uute suuniste projekti ja 2013. aasta suuniste vastavustabel	17

I. Reguleerimisala

Kellele?

1. Suuniseid kohaldatakse pädevatele asutustele ja ühingutele.

Mida?

2. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse seoses MiFID II delegeeritud määruse artiklis 27 sätestatud tasustamisnõuetega ning samuti ühest küljest seoses MiFID II direktiivi artikli 16 lõikes 3 ja artiklis 23 sätestatud huvide konfliktide nõuete ja MiFID II delegeeritud määruse artiklis 34 sätestatud tasustamisnõuetega ning teisest küljest seoses MiFID II direktiivi artikli 24 lõikes 1 ja 10 sätestatud äritegevuseeskirjadega. Lisaks selgitatakse suunistes juhtimisnõuete kohaldamist vastavalt MiFID II direktiivi artikli 9 lõikele 3.

Millal?

3. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse alates kuue kuu möödumisest suuniste avaldamisest ESMA veebilehel kõigis Euroopa Liidu ametlikes keeltes.
4. Samal kuupäeval lõpeb esimese finantsinstrumentide turgude direktiivi (MiFID I) alusel väljastatud tasustamispoliitika ja -tavade suuniste¹ kohaldamine.

¹ ESMA/2023/606.

II. Viited õigusaktidele, lühendid ja mõisted

Viited õigusaktidele

Alternatiivsete investeerimisfondide valitsejaid käsitlev direktiiv (AIFMD)	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiv 2011/61/EL alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate kohta, millega muudetakse millega muudetakse direktiive 2003/41/EÜ ja 2009/65/EÜ ning määruseid (EÜ) nr 1060/2009 ja (EL) nr 1095/2010 ²
ESMA määrus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ ³
Eurofondide direktiiv	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/65/EÜ vabalt võõrandatavatesse väärtpaberitesse ühiseks investeringuks loodud ettevõtjaid (eurofondid) käsitlevate õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta
Finantsinstrumentide turgude 2. direktiiv (MiFID II)	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL ⁴
Kapitalinõuete määrus	Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 575/2013 krediidiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta ja määruse (EL) nr 648/2012 muutmise kohta ⁵
MiFID II delegeeritud määrus	25. aprilli 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2017/565, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL seoses investeerimisühingute suhtes kohaldatavate organisatsiooniliste nõuete ja tegutsemistingimustega ning nimetatud direktiivi jaoks määratletud mõistetega

Lühendid

EL	Euroopa Liit
ESMA	Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve

² ELT L 174, 1.7.2011, lk 1–73.

³ ELT L 331, 15.12.2010, lk 84.

⁴ ELT L 173, 12.6.2014, lk 349.

⁵ ELT L 176, 27.6.2013, lk 1–337.

Mõisted

5. Kui ei ole märgitud teisiti, on suunistes kasutatud mõistetel sama tähendus mis finantsinstrumentide turgude 2. direktiivis (MiFID II) ja MiFID II delegeeritud määruses.
6. Lisaks kasutatakse käesolevates suunistes järgmisi mõisteid:

kvalitatiivsed kriteeriumid	peamiselt kriteeriumid, mis on kvantitatiivsetest kriteeriumidest erinevad; see võib viidata ka arv- või finantsandmetele, mille järgi hinnatakse asjaomase isiku tulemusi ja/või kliendile osutatava teenuse kvaliteeti, näiteks kliendi investeringutelt saadav tulu, väga väike kaebuste arv pika ajavahemiku jooksul jne
kvantitatiivsed kriteeriumid	peamiselt arv- või finantsandmed, mille järgi määratakse asjaomase isiku töötasu (nt müüdü instrumentide väärtus, müügimaht, müügi või uute klientidega seotud eesmärkide kehtestamine jne)
ühingud	investeeringusühingud (nagu on määratletud MiFID II artikli 4 lõike 1 punktis 1), krediidiasutused (nagu on määratletud kapitalinõuete määruse artikli 4 lõike 1 punktis 1), kui nad osutavad investeerimisteenuseid ja tegelevad investeerimistegevusega MiFID II artikli 4 lõike 1 punkti 2 tähenduses, investeerimisühingud ja krediidiasutused, kui nad tegelevad müügiga või nõustavad kliente investeerimishoiuste valdkonnas, eurofondide valitsejad ja välised alternatiivsete investeerimisfondide valitsejad (AIFI valitsejad) (nagu on määratletud alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate direktiivi artikli 5 lõike 1 punktis a), kui nad osutavad investeerimisteenuseid või kõrvalteenuseid, mis on loetletud eurofondide direktiivi artikli 6 lõikes 3 ning alternatiivsete investeerimisfondide valitsejate direktiivi artikli 6 lõikes 4

III. Eesmärk

7. Suunised põhinevad ESMA määruse artikli 16 lõikel 1. Käesolevate suuniste eesmärk on tagada MiFID II delegeeritud määruse artiklis 27 sätestatud tasustamisnõuete ning samuti ühest küljest MiFID II direktiivi artikli 16 lõikes 3 ja artiklis 23 sätestatud huvide konfliktide nõuete ja MiFID II delegeeritud määruse artiklis 34 sätestatud tasustamisnõuete ning teisest küljest MiFID II direktiivi artikli 24 lõikes 1 ja 10 sätestatud äritegevuseeskirjade ühine, ühetaoline ja järjepidev kohaldamine. Lisaks selgitatakse nendes suunistes juhtimisnõuete kohaldamist vastavalt MiFID II direktiivi artikli 9 lõikele 3.
8. ESMA loodab, et käesolevate suunistega lähendatakse MiFID II direktiivi tasustamisnõuete ning ka MiFID II direktiivis sisalduvate tasustamise valdkonna huvide konfliktide nõuete ja äritegevuseeskirjade tõlgendamise ja järelevalve käsitusviise, rõhutades mitut olulist teemat ja suurendades sellega kehtivate normide väärtust. Aidates tagada ühingute vastavuse regulatiivsetele standarditele, eeldab ESMA, et see tugevdab vastavalt investorite kaitset.
9. Suunistes ei kajastata vältimatuid kohustusi. Sel põhjusel kasutatakse sageli sõna „peaks“ või „tuleks“. MiFID II direktiivi või MiFID II delegeeritud määruse nõude kirjeldamisel kasutatakse aga sõnu „peab“ või „on vaja“.

IV. Järgimis- ja teatamiskohustused

Suuniste staatus

10. Kooskõlas ESMA määruse artikli 16 lõikega 3 peavad pädevad asutused ja finantsturu osalised tegema kõik endast oleneva, et neid suuniseid järgida.
11. Pädevad asutused, kellele suuniseid kohaldatakse, peaksid suuniseid järgima, kasutades neid oma riiklikes õigus- ja/või järelevalveraamistikes, nagu asjakohane, sh juhul, kui teatud suunised on suunatud peamiselt finantsturu osalistele. Sel juhul peaksid pädevad asutused järelevalve kaudu tagama, et finantsturu osalised järgivad suuniseid.

Teatamisnõuded

12. Pädevad asutused, kellele suuniseid kohaldatakse, peavad kahe kuu jooksul alates suuniste avaldamisest kõigis ELi ametlikes keeltes ESMA veebilehel ESMA-le teatama, kas nad i) järgivad suuniseid, ii) ei järgi suuniseid, kuid kavatsevad järgida, või iii) ei järgi suuniseid ega kavatse neid järgida.
13. Mittejärgimise korral peavad pädevad asutused kahe kuu jooksul pärast seda, kui suunised on avaldatud ESMA veebilehel kõigis ELi ametlikes keeltes, teatama ESMA-le suuniste mittejärgimise põhjused.
14. Teadete vorm on ESMA veebilehel. Kui vorm on täidetud, tuleb see edastada ESMA-le.
15. Finantsturu osalised ei pea teatama, kas nad järgivad käesolevaid suuniseid või mitte.

V. Suunised MiFID II tasustamisnõuete teatud aspektide kohta

V.I TASUSTAMISPOLIITIKA JA -TAVADE ÜLESEHITUS

Asjakohased õigusaktid: MiFID II direktiivi artikli 16 lõige 3, artikkel 23 ja artikli 24 lõige 10 ning MiFID II delegeeritud määruse artiklid 27 ja 34

1. suunis

16. Tasustamispoliitika ja -tavade väljatöötamisel vastavalt MiFID II delegeeritud määruse artiklile 27 ja eriti juhul, kui tasustamine hõlmab erinevaid komponente, peaksid ühingud määratlema asjakohased kriteeriumid asjaomaste isikute ja ühingute huvide kooskõlastamiseks klientide huvidega. Need kriteeriumid, millega asjaomaste isikute ja ühingute huvid kooskõlastatakse klientide huvidega, peaksid võimaldama ühingutel hinnata asjaomaste isikute tulemuslikkust.
17. Selleks ja vastavalt MiFID II delegeeritud määruse artikli 27 lõikele 4 kaaluvad ühingud kvalitatiivseid kriteeriume, millega innustatakse asjaomaseid isikuid tegutsema kliendi parimates huvides. Selliste asjakohaste kvalitatiivsete kriteeriumide näideteks on reguleerivate nõuete nagu äritegevuseeskirjade (vajadusel eriti asjaomase isiku poolt klientidele müüdavate instrumentide sobivuse läbivaatamise) ja sisemenetluste järgimine, klientide õiglane kohtlemine ja rahulolu.
18. Kvalitatiivsed kriteeriumid, mida ühingud oma tasustamispoliitikates ja -tavades kasutavad, peaksid olema piisavalt ja selgelt määratletud ja dokumenteeritud tagamaks, et nende abil ei taaskestataks kaudselt kvantitatiivseid ärikriteeriume, mis võiksid tekitada huvide konflikte või stiimuleid ning omakorda ohutada asjaomased isikud eelistama omaenda huve või oma ühingu huve, nii et see võib klienti kahjustada. Näiteks kui ühing kasutab asjaomaste isikute muutuvtasu kindlaksmääramiseks kvalitatiivse kriteeriumina kliendirahulolu, peaks olema tasustamispoliitika põhjal selge, kuidas ühing mõõdab sellega seoses tasustamispoliitika abil töötajate tulemuslikkust, osutades, mis andmeid kasutatakse, millised on kohaldatavad piirmäärad jne, et vältida ebamäärase kriteeriumi loomist, mida ühing võiks kasutada müügi premeerimiseks või müügitöötajate surveamiseks müüma teatud tooteid (ehkki tasustamispoliitikas ei viidata sellistele kvantitatiivsetele ärikriteeriumidele kui tulemusnäitajatele).
19. Mis puudutab kvantitatiivseid kriteeriume, siis peaksid ühingud tagama, et nad võtavad arvesse kriteeriume, mis ei tekita huvide konflikte ega stiimuleid, mille tõttu võiksid asjaomased isikud eelistada omaenda huve või oma ühingute huve, nii et see võib klienti kahjustada. Näiteks võivad ühingud määrata töötajatele müügieesmärgid, tingimusel et ärieesmärgid ei loo müügitöötajatele stiimulit soovitada üksnes teatavaid tooteid kliendi parimate huvide kahjuks (nt kontserni tooteid või selliseid tooteid, mis on ühingule või kontsernile tulusamad) ja et mis tahes allesjäänud huvide konflikte maandatakse muude samaväärselt kaalutud kriteeriumidega, näiteks töötajate tulemuslikkus seoses sobivusnõuetega või kliendirahulolu.

20. Tasustamise kindlaksmääramise kriteeriumidele antav kaal ei tohiks olla selline, et selle tõttu muutuvad mõned, eeskätt kvalitatiivsed kriteeriumid tähtsusetuks või et sellega omistatakse teistele, eeskätt kvantitatiivsetele ärikriteeriumidele liiga palju tähtsust.
21. Vastavalt MiFID II delegeeritud määruse artiklile 27 tasustamispoliitikat ja -tavasid kavandades peaksid ühingud kaaluma kõiki asjakohaseid tegureid, näiteks asjaomaste isikute rolli, pakutavate toodete liiki ja levitamise meetodeid (st kas nendega kaasneb nõustamine või mitte, kas müük toimub vahetult või side-/elektroonikavahendite kaudu), et vältida olukordi, kus võimalikud äritegevuse ja huvide konfliktidega seotud riskid kahjustaksid klientide huve, ning tagada, et ühing suudab kõiki seotud jääkriske piisavalt hallata.
22. Ilma et see piiraks MiFID II delegeeritud määruse artikli 27 lõike 4 teise lõigu nõuet, peaksid kehtivad tasustamispoliitika ja -tavad võimaldama kasutada paindlikku muutuva tasustamise poliitikat, sh vajadusel võimalust üldse mitte maksta muutuvtasu.⁶
23. Muutuvtasude puhul peaksid ühingud vältima selliste tulemuseesmärkide kehtestamist, mis võiksid stimuleerida asjaomaseid isikuid keskenduma nende piirmäärade saavutamiseks lühiajalisele kasule, näiteks eesmärgid „kõik või mitte midagi“, kui need võivad põhjustada huvide konflikte või kahjustada klientide huve. Ühingud peaksid soosima tasustamispoliitikaid ja -tavasid, mille puhul väljamakstava tasu muutuv osa arvutatakse ja määratakse lineaarsel alusel või muutuv osa oleneb mitmest tulemuseesmärgist, mis seatakse erinevatel tasanditel ja mis annavad õiguse erinevatele muutuvtasu summadele või eelistatavalt erinevatele määradele.
24. Tasustamispoliitika kavandamisel ja rakendamisel peaksid ühingud võtma arvesse asjaomastele isikutele seotud ristmüügiesmärkidest põhjustatud võimalikke huvide konflikte või ohtu kahjustada klientide huve. Näiteks tuleks erilist tähelepanu pöörata olukordadele, kus asjaomaseid isikuid ergutatakse seadma hüpoteeklaenu korral kliendile paremate tingimuste pakkumine sõltuma sellest, et klient ostab teatavat finantsinstrumenti, mis kuulub asjaomase isiku müügiesmärkide hulka.
25. Arvestades MiFID II delegeeritud määruse laia tasustamise määratlust, tuleks ühingute tasustamispoliitika ja -tavade ka tagada, et palgatõusu ja edutamise hindamisel kasutatavad kriteeriumid vastavad MiFID II tasustamisnõuetele. Näiteks ei tohiks ühingute karjäärijuhtimissüsteeme kasutada selleks, et taas kehtestada kvantitatiivsed ärikriteeriumid, mis võivad sõltuda asjaomaste isikute karjääri edenemisest ning mõjutada nende (püsi- ja/või muutuv)tasu, kui see võib põhjustada huvide konflikte, mis võivad neid isikuid ergutada tegutsema ühingu klientide huvide vastaselt.
26. Ilma et see piiraks lepingu- või tööõiguse üldpõhimõtteid, peaksid ühingud kaaluma oma tasustamispoliitikasse ja -tavadesse muutuvtasu järelkorrigeerimise kriteeriumide lisamist, et hoida ära olukordi, kus asjaomased isikud ei arvesta lühiajaliste

⁶ Seotud valitsejate töötasu kindlaksmääramisel võivad ühingud arvestada seotud valitseja eristaatust (tavaliselt on nad füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsevad kaubandusagendid) ja riigisisest eripära.

tulemuseesmärkide saavutamise nimel kliendi huve või eelistavad omaenda huve (näiteks investeerides toodetesse, millel on suurem lühiajaline tulu, aga mis pikemas perspektiivis on riskantsemad või ei sobi kliendi investeerimisplaanidega). Järelkorrigeerimise kriteeriumid peaksid ühingutel võimaldama viia ühingu ja asjaomaste isikute huvid klientide huvidega rohkem vastavusse, sest siis saab muutuvtasu korrigeerida, kui pärast tasu määramist või väljamaksmist ilmneb väärkäitumine. Et need kriteeriumid toimiksid, peaksid ühingud oma olemusest, suurusest ja tegevuse keerukusest olenevalt kaaluma oma tasustamispoliitikasse ja -tavadesse asjakohaste järelkorrigeerimise mehhanismide, nt maluse (st kogu või osa edasilükatud muutuvtasu väärtuse vähendamine vastavalt riskiga järelkorrigeerimisele enne selle määramist) ja tagasinõudmiste (st varem makstud või asutusele teatud tingimustel juba määratud muutuvtasu summa omandiõiguse tagastamise) lisamist.

27. Eelmises lõigus osutatud järelkorrigeerimise mehhanismid peaksid rakenduma asjaomaste sündmuste korral, mis mõjutavad ühingu või asjaomaste isikute vastavust kohaldatavatele MiFID II ja selle delegeeritud õigusaktide sätetele, mille eesmärk on tagada klientide õiglane kohtlemine ja klientidele osutatavate teenuste kvaliteet. Vastavad sündmused, mis mõjutavad ühingu või asjaomaste isikute vastavust kohaldatavatele eeskirjadele, ei peaks piirduma nendega, mille tõttu alustatakse järelevalvetegevusi või määratakse trahvid või sanktsioonid, vaid arvesse tuleks võtta kinnitust saanud puudusi või rikkumisi. Järelkorrigeerimise mehhanisme tuleks kohaldada asjaomastele isikutele, kes on väärkäitumisega otseselt seotud, aga ühingud peaksid ka kaaluma, kas oleks vajalik kohaldada neid ka suurema rühma, näiteks asjaomaste isikute suhtes, kelle kohustused hõlmavad valdkondi, kus need sündmused realiseerusid.
28. Järelkorrigeerimise mehhanismide kohaldamisel tuleks võtta arvesse klientide huve kahjustavate mis tahes puuduste või väärkäitumise raskust.
29. Et järelkorrigeerimise mehhanismid oleksid mõttekad, peaksid ühingud kaaluma muutuvtasu maksmist osaliselt ette ja osaliselt tagantjärele, nii et ette ja tagantjärele makstav osa oleks sobivas tasakaalus, ning vastavalt tagantjärele maksmise graafikule, mis võimaldab viia asjaomaste isikute ja ühingute huvid kooskõlla klientide huvidega.
30. Peale selle peaksid ühingud kehtestama ja säilitama meetmeid, mis võimaldavad tõhusalt kindlaks teha olukorrad, kus asjaomane isik ei toimi kliendi parimates huvides, ja võtma kasutusele parandusmeetmed.
31. Asjaomastele isikutele tuleks kohe alguses selgesti teatada nende töötasu summa määramise kriteeriumid, neist igaühele omistatud väärtus, ühe või teise mittejärgimise tagajärjed, nende töötulemuste läbivaatamise etapid ja aeg. Kriteeriumid, mida ühingud kasutavad asjaomaste isikute töötulemuste hindamiseks, peaksid olema kättesaadavad, arusaadavad ja dokumenteeritud.
32. Ühingud peaksid vältima liiga keerukate põhimõtete ja tavade kehtestamist (näiteks erinevate põhimõtete ja tavade kombineerimist või mitmetahulisi või mitmekihilisi kavu, mis suurendavad riski, et nende isikute käitumine ei pruugi lähtuda klientide parimatest huvidest ja kehtestatud kontrollimeetmed ei ole tõhusad klientide kahjustamise riski

kindlakstegemiseks). Selle tagajärjel võivad lähenemisviisid olla järjekindlusetud ning vastavuskontrollifunktsiooni täitjatel ei pruugi olla täpset ülevaadet ega kontrolli tasustamispoliitika üle. Suuniste lisas on illustreerivad näited tasustamispoliitikast ja -tavadest, mis tekitavad riske, mida võib nende keerukuse tõttu olla raske hallata ning mis annavad suure stiimuli müüa kindlaid tooteid.

33. Ühingud peaksid tagama, et organisatsioonimeetmetes, mille nad võtavad seoses uute toodete või teenuste turuletoomisega, arvestatakse nõuetekohaselt nende tasustamispoliitikat ja -tavasid ning riske, mis võivad selliste toodete ja teenustega kaasned. Eelkõige peaksid ühingud enne uue toote turuletoomist hindama, kas toote turustamisega seotud tasustamiselemendid on kooskõlas ühingu tasustamispoliitika ja -tavadega ega tekita seega äritegevuse ja huvide konflikti riske. Ühingud peaksid menetluse nõuetekohaselt dokumenteerima.
34. Vältimaks huvide konflikte oma rollis ühingu tasustamispoliitika ja -tavade kavandamisel ja/või järelevalves, ei tohiks kontrollifunktsioonide (riskijuhtimise ja siseauditi funktsioonid, kui need on kehtestatud)⁷ ülesehitus, ühingu juhtorgan ja tippjuhtkond nende erapooletust ja sõltumatust kahjustada.
35. Nii peaks kontrollifunktsiooni töötajate tasustamine põhinema funktsioonimastel eesmärkidel. Lisaks ei tohiks kontrollifunktsiooni töötajate muutuvtasu, kui see on olemas, olla seotud asjaomaste isikute äritulemustega, kelle tasu kujundamise ja/või kontrollimise eest nad vastutavad. Kui kontrollifunktsiooni töötajate tasu sisaldab ühingu äritulemustel (nt müüginahul) põhinevat komponenti, võib huvide konflikti risk suurened ja seda tuleks asjakohaste kvalitatiivsete tulemus- või korrigeerimiskriteeriumide abil nõuetekohaselt maandada.
36. Kui ühingutel on lubatud kombineerida sisekontrollifunktsioone ja tegevusfunktsioone, kehtivad neile siiski MiFID II kohased huvide konfliktide ja äritegevuse kohustused. Sel juhul ei tohiks aga kõnealustele sisekontrollifunktsioonidele kohaldatavate tasustamispoliitikate ja -tavadega lubada nende funktsioonide kehtimajäämist (nagu on vastavuskontrollifunktsiooni kohta sätestatud MiFID II delegeeritud määruse artikli 22 lõikes 4).
37. Samuti peaksid ühingud tagama, et ühingu juhtorgani ja tippjuhtkonna liikmete tasustamisstruktuur ning ka tulemuslikkuse hindamise kriteeriumid ei tekitaks huvide konflikte või stiimuleid, mis võivad ühingu juhtorgani ja tippjuhtkonna liikmeid või ühingu asjaomaseid isikuid panna eelistama omaenda huve või ühingu huve, nii et see võib klienti kahjustada.
38. Tasustamispoliitikad ja -tavad, mida kohaldatakse selle asjaomase isiku (asjakohasel juhul ka jälgendavate kauplejate) suhtes, kes ei ole ühingu töötaja, aga kuulub siiski MiFID II tasustamisnõuete kohaldamisalasse põhjusel, et ta on:

⁷ Vastavuskontrollifunktsioonile kohaldatakse MiFID II delegeeritud määruse artikli 22 lõike 3 punkti e.

- i) füüsiline isik, kelle teenuseid ühing või ühinguga seotud vahendaja kasutab ja kontrollib ning kes on kaasatud ühingu investeerimisteenuste osutamisse ja investeerimistegevusse⁸, või
- ii) füüsiline isik, kes tegeleb otseselt ühingule või sellega seotud vahendajale teenuste osutamisega tegevuse edasiandmise lepingu alusel ühingu investeerimisteenuste osutamise ja investeerimistegevuse eesmärgil⁹,

peaksid samuti vastama MiFID II tasustamisnõuetele ja käesolevatele suunistele.

39. Hea tava näited:

- a. Asjaomaste isikute muutuvtasu arvutamise alusandmed on kõikide müüdavate toodete lõikes ühesugused.
- b. Investeerimistähtajata avatud investeeringute korral lükatakse töötasu maksmine edasi mitme aasta võrra või kuni toote eest tasumiseni.

40. Halva tava näited:

- a. Ühing on hakanud pakkuma nõustajatele spetsiaalset lisatasu, et julgustada kliente valima uusi fonditooteid, milles ühingul on erihuvi. Seejuures peab asjaomane isik sageli soovitama klientidel uutesse toodetesse investeerimiseks müüa tooteid, mida ta vastasel korral soovitaks neil säilitada.
- b. Juhid ja töötajad saavad konkreetse tootega seoses suuri preemiaid. Selle tulemusel soovivad ühingu nõustajad seda kindlat toodet sõltumata sellest, kas toode sobib konkreetsetele klientidele. 10 Riskijahi hoiatusti eiratakse, sest investeerimistooted toovad ühingule suurt tulu. Tuvastatud riskide realiseerumise ajaks on tooted müüdnud ja lisatasud välja makstud.
- c. Kogu töötasu muutuvkomponent põhineb üksnes müügi mahul ja sunnib asjaomast isikut rohkem keskenduma pigem lühiajalisele tulule kui kliendi parimatele huvidele.
- d. Asjaomased isikud tegelevad täiendava töötasu saamiseks kliendi portfelli kuuluvate finantsinstrumentide sageda ostmise ja müümise, kaalumata sellise tegevuse sobivust kliendi jaoks. Samuti ei arvesta asjaomased isikud, kas toode sobib kliendile, vaid keskenduvad lühikese investeerimistähtajaga toodete müümisele, et saada tasu toote lühikese aja jooksul toimuvalt reinvesteeringutest.
- e. Ühingu järele valvav pädev asutus tuvastab MiFID II ja selle delegeeritud õigusaktide kohaste eeskirjade rikkumised, mis kahjustavad klientide huve, aga ühingule ei kehtestata rahalisi sanktsioone, sest mittevastavus on selleks ajaks heastatud. Ühing otsustab oma nõukogu liikmetele eraldada maksimaalse fikseeritud ja muutuva

⁸ MiFID II delegeeritud määruse artikli 2 lõike 1 punkt c.

⁹ MiFID II delegeeritud määruse artikli 2 lõike 1 punkt d.

¹⁰ Sel juhul rikuks ühing ka kohaldatavaid sobivusnõudeid.

aastatasu põhjusel, et muud kriteeriumid täideti, jättes seega arvestamata ühingu õiguslike kohustuste mittetäitmise tagajärjed ja nõukogu liikmete rolli selles.

V.II JUHTIMINE

Asjakohased õigusaktid: MiFID II direktiivi artikli 9 lõige 3 ning MiFID II delegeeritud määruse artikli 27 lõige 3

2. suunis

41. Lisaks kirjaliku tasustamispoliitika korrapärasele läbivaatamisele¹¹ peaksid ühingud vaatama selle läbi ka siis, kui nende äritegevuses või ülesehituses tehakse mis tahes olulisi ja märkimisväärseid muutusi. Kui läbivaatamisel selgub, et tasustamispoliitika ei toimi ettenähtud viisil või et sellest tuleneb jääkrisk kahjustada ühingu kliente (realiseerunud või mitte), tuleks tasustamispoliitikat aegsasti ja tulemuslikult muuta.
42. Nõuetekohaseid tasustamispoliitika ja ka otsustamisprotsessi ja menetluste dokumente, mille alusel tasustamispoliitika heaks kiidetakse või seda muudetakse, tuleks säilitada selgel ja läbipaistval viisil ning teha need kättesaadavaks juhtorganile ja tippjuhtkonnale ning ka teistele tasustamispoliitika ja -menetluste kujundamise, seiramise ja/või läbivaatamisega seotud kontrollifunktsioonidele.
43. Ühingud peaksid vastavuskontrollifunktsioonile tagama juurdepääsu kõigile asjaomastele dokumentidele ja teabele, mis võimaldavad sel nõuetekohasel ja sõltumatul viisil täita artikli 22 lõike 3 punkti a kohaseid kohustusi seoses asjaomaste isikute, sh juhtorgani ja tippjuhtkonna tasustamispoliitika ja -tavadega.
44. Samuti peaksid ühingud tagama, et nende juhtorgan kiidab ühingu tasustamispoliitikas tehtud mis tahes märkimisväärse muudatuse heaks pärast vastavuskontrollifunktsiooni poolset nõustamist.
45. Ühingu suurusest, selle ärimudelitest, osutatavatest investeerimisteenustest ja teostatavast investeerimistegevusest olenevalt võib tasustamispoliitika läbivaatamisel olla nõutav ka muude kontrollifunktsioonide (nt riskijuhtimis- ja/või siseauditifunktsioonide) osalemine tagamaks, et kasutatakse asjakohaseid tulemuslikkuse ja riskiga korrigeerimise kriteeriume.
46. Tasustamispoliitika igapäevase rakendamise ja selle poliitikaga seotud vastavusriskide seiramise eest vastutab tippjuhtkond, mis peaks ka säilitama kõrgeima vastutuse nende üle.
47. Ühingud peaksid tagama, et kogu ühingus või kontsernis on kehtestatud nõuetekohased ja läbipaistvad aruandlusahelad, mis aitaksid kiirendada MiFID II kohase tasustamise, äritegevuse ja huvide konfliktide nõuete eiramise küsimustega tegelemist.

¹¹ Vastavalt MiFID II direktiivi artikli 9 lõikele 3 ning MiFID II delegeeritud määruse artikli 27 lõikele 3.

V.III TASUSTAMISPOLIITIKA JA -TAVADEGA SEOTUD RISKIDE KONTROLLIMINE

Asjakohased õigusaktid: MiFID II direktiivi artikli 9 lõige 3 ning MiFID II delegeeritud määruse artikli 27 lõige 3

3. suunis

48. Kavandatud tulemuste tagamiseks peaksid ühingud kehtestama oma tasustamispoliitika ja -tavade hindamiseks piisavad ohjemeetmed. Neid tuleks rakendada kogu ühingu ja need tuleks korrapäraselt läbi vaadata. Ohjemeetmed peaksid sisaldama kliendile osutatava teenuse kvaliteedi hindamist, nt telefonimüügiga seotud kõnede jälgimist, nõuannete ja klientidele pakutavate portfelli sobivuse valikulist kontrollimist või muude kliendidokumentide korrapärasest läbivaatamist.
49. Et rakendada neid ohjemeetmeid tõhusal ja riskipõhisel viisil, peaksid ühingud kasutama äritegevuse kvaliteedi jälgimiseks mitmesugust teavet ja müügistruktuuri, sh suundumuste ja algpõhjuste analüüsi, et teha kindlaks suurema riskiga valdkonnad ning toetada müügi jälgimisel riskipõhist lähenemisviisi, pöörates tähelepanu eelkõige heade töötulemustega asjaomastele isikutele (näiteks müügitöötajatele).
50. Ühingud peaksid tagama, et analüüside ja ohjemeetmete tulemused dokumenteeritakse selgelt ja neist antakse tippjuhtkonnale aru ning vajadusel esitatakse ka parandusmeetmete ettepanekud. Vastavuskontrollifunktsioon peaks aitama ka tippjuhtkonnal tulemuslikult seirata ühingu tasustamispoliitika mittejärgimisega seotud riske (tuginedes ka käesolevate suuniste kohaselt tehtud järelkontrollidele). Kui tasustamispoliitika ja -tavade eripära tõttu võidakse tekitada klientidele potentsiaalset või tegelikku kahju, peaksid ühingud võtma asjakohaseid meetmeid äritegevuse ja huvide konfliktide võimalike riskide ohjamiseks, vaadates eripära läbi ja/või seda muutes, ning kehtestama sobivad ohjemeetmed ja aruandlusmehhanismid, et leevendada äritegevuse ja huvide konfliktide võimalikke riske.
51. Kui investeerimisteenuste osutamine antakse edasi, peaksid ühingud lähtuma kliendi parimatest huvidest. Kui ühing soovib kasutada teenuste osutamiseks teist ühingu, tuleks kontrollida, et teise ühingu tasustamispoliitika ja -tavad on kooskõlas käesolevate suunistega. Lisaks peaksid ühingud vältima liiga keerukaid allhanke- või edasimüügistruktuure (ka seotud agentide kasutamise kaudu), kui selliste struktuuride suhtes kohaldatavate tasustamispoliitikate või -tavade tõttu on ühingu keeruline seirata käesolevate suuniste mittejärgimisest tulenevaid riske või huvide konflikti riske ning äritegevuse poliitika ja menetlustega seotud riske tasustamise valdkonnas või kui need suurendavad klientide huvide kahjustamise ohtu.
52. Ühingud peaksid kindlasti korrapäraselt hindama, kas nende teabehaldusvahendites võetakse piisavalt arvesse kvalitatiivseid andmeid, mis on vajalikud asjaomastele isikutele makstava muutuvtasu kindlaksmääramiseks.
53. Hea tava näited:

- a. Oma motivatsioonisüsteemide nõuetekohasuse hindamiseks kasutab ühing programmi, mis võimaldab kohe pärast vahetu müügitehingu toimumist, kui ühing ei saa jälgida salvestatud vestlusi nagu telefonimüügi korral, pöörduda klientide valimi poole ja kontrollida, kas müügitöötaja käitus ausalt, õiglaselt ja professionaalselt ning kooskõlas kliendi parimate huvidega.
- b. Tunnistatakse, et suurt tasu saavate ja heade töötulemustega isikutel võib risk olla suurem, mille tõttu tehakse neile lisakontrolli; vastavuskontrolli suunamiseks kasutatakse näiteks varasemate vastavuskontrollide tulemusi, kaebusi või tühistamiste teavet. Tulemused mõjutavad tasustamispoliitika ja -tavade kavandamist/läbivaatamist.

54. Halva tava näited:

- a. Ärihing tugineb muutuvtasu hindamise kriteeriumina peamiselt kvantitatiivsetele äriandmetele.
- b. Tippjuhtkond on kehtestanud ühingule mitu strateegilist eesmärki, mis tuleb saavutada teataval aastal. Kõik eesmärgid keskenduvad üksnes rahalistele või ärilikele aspektidele, arvestamata võimalikku kahju ühingu klientidele. Tasustamispoliitika vastab nendele strateegilistele eesmärkidele ning seepärast pööratakse selles suurt tähelepanu lühiajalistele rahalistele ja ärieesmärkidele.
- c. Tasustamispoliitika ja -tavade hoolikast kavandamisest ja hindamisest hoolimata kahjustavad teatavad tegevuspõhimõtted ja tavad siiski kliente, tekitades riske, mis tuleb tuvastada ja leevendada.
- d. Oma toodete edasimüümiseks tugineb ühing mitmetasandilisele müügivõrgustikule, mille moodustavad ainult töötajad või kolmandatest isikutest edasimüüjad, keda tasustatakse vastavalt nende endi leitud klientide tehingumahule ja nende kohale ühingu müügistruktuuri pingereas ning finantsvõimendusega, mis oleneb allapoole jäävate edasimüügitasandite arvust ja igal tasandil olevate edasimüüjate arvust.¹² Sellised müügistruktuurid koos eelkirjeldatud tasustamispoliitika ja -tavadega võivad muuta ühingul keeruliseks seirata iga tasandi (eriti kõige kõrgemate tasandite) ja kogu struktuuri lõikes käesolevate suuniste mittejärgimise riske.

55. Suuniste lisas on esitatud illustreerivad näited tasustamispoliitikast ja -tavadest, mis tekitavad suure motivatsiooni müüa kindlaid tooteid ja mille korral ühingutel on seega keeruline tõendada MiFID nõuete täitmist. Ühinged peaksid oma tasustamispoliitika ja -tavade kavandamisel ja rakendamisel arvestama nende näidetega kaasnevate äritegevuse ja huvide konflikti riskidega.

¹² Sellistes müügistruktuurides kooskõlastab mitmetasandilisi üksikisikute rühmi teine üksikisik, keda nimetatakse järelevalvajaks või juhiks ning kes vastutab struktuuri toetamise, koolitamise, kooskõlastamise ja järelevalve eest. Järelevalvajate või juhtide ülesanne on ka värvata teisi üksikisikuid.

VI. Lisa – illustreerivad näited tasustamispoliitika ja -tavade kohta, millega kaasnevaid vastuolusid võib olla raske hallata

1. Kasutades tasustamise teatud elemente (näiteks tasu alused, asjaomaste isikute vahelise töötulemustel põhineva konkurentsi tekitamine), on risk kliente potentsiaalselt kahjustada suurem kui teiste elementide kasutamisel, eriti kui need sisaldavad elemente, mis on kavandatud eesmärgiga mõjutada asjaomaste isikute, eelkõige müügipersonali käitumist. Suur risk esineb näiteks järgmistes tasustamispoliitikates ja -tavades, mida on üldiselt raske hallata ning millega seoses on ühingutel keeruline tõendada MiFID II nõuete täitmist:
2. Stiimulid, mis võivad mõjutada asjaomaseid isikuid müüma (või peale suruma) teatavate toodete asemel mõnda teist toodet või tooteliiki või tegema investori jaoks ebavajalikke/ebasobivaid ostu- või müügitehinguid: eelkõige olukorrad, kus ühing toob turule uue toote või surub peale kindlat toodet (näiteks n-ö käesoleva kuu tooted või ühingu sisemised tooted) ning motiveerib asjaomaseid isikuid seda konkreetset toodet müüma. Kui stiimulid on eri liiki toodete jaoks erinevad, esineb suur risk, et asjaomased isikud eelistavad müüa muude toodete asemel selliseid tooteid, millega kaasneb suurem töötasu, arvestamata seejuures nõuetekohaselt kliendi parimaid huvisid.
 - a. Näide: Ühingu tasustamispoliitika ja -tavad on seotud üksiktoodete müügiga, mille korral pakutakse asjaomastele isikutele sõltuvalt nende müüdavast kindlast tootest või tooteliigist eri tasemel stiimuleid.
 - b. Näide: Ühingu tasustamispoliitika ja -tavad on seotud üksiktoodete müügiga, mille korral pakutakse asjaomastele isikutele mitme tootega seoses samal tasemel stiimuleid. Kindlal piiratud ajal, mis ühtib reklaami- või turundustegevusega, suurendab ühing aga konkreetsete toodete müügi stiimuleid.
 - c. Näide: Stiimulid, mis võivad mõjutada asjaomaseid isikuid (kelle töötasu võib näiteks koosneda üksnes vahendustasudest) müüma investeerimisühinguna asutatud fondide asemel usaldusfondide osakuid – kui mõlemad tooted sobivad kliendile ühtmoodi –, sest usaldusfondide vahendustasud on märgatavalt suuremad.
3. Sobimatud nõuded, mis mõjutavad lisatasude maksmist: tasustamispoliitika ja -tavad, mis sisaldavad näiteks nõuet saavutada mitmesuguste toodete minimaalne müügitase, et üldse lisatasu saada, ei ole tõenäoliselt kooskõlas kohustusega toimida kliendi parimates huvides. Tingimused, mis tuleb enne lisatasude maksmist täita, võivad mõjutada asjaomast isikut tegema sobimatuid müügitehinguid. Näiteks juhul, kui müügi eest on võimalik saada preemiat ainult siis, kui on täidetud iga tooteliigi suhtes kehtestatud miinimumeesmärgid, võib see mõjutada sobivate toodete soovitamist. Teine näide on olukord, kus teenitud preemiat või lisatasu vähendatakse, sest täidetud ei ole teised eesmärgid või künnised.
 - a. Näide: Ühingu asjaomased isikud müüvad mitmesuguseid klientide eri vajadustele vastavaid tooteid, mis jagunevad vastavalt klientide vajadustele kolme klassi. Asjaomased isikud võivad saada lisatasu iga müüdud toote eest, ent iga kuuajalise

perioodi lõpus jäetakse lisatasu maksmata, kui nad ei ole täitnud vähemalt 50% iga klassi müügieesmärgist.

- b. Näide: Ühing müüb tooteid, millel on mitmesugused valikulised lisavõimalused. Asjaomased isikud saavad lisatasu kogu müügi eest ja täiendava makse juhul, kui klient ostab lisavõimalusi. Kui vähemalt 50% müüdud toodetest ei hõlmanud lisavõimalusi, jäetakse aga lisatasu iga kuuajalise perioodi lõpus maksmata.
4. Muutuvtasu, mille korral asjaomaste isikute põhipalka muudetakse (suuremaks või väiksemaks) vastavalt müügieesmärkide täitmise tulemustele: sellisel juhul võib kogu asjaomase isiku põhipalk olla sisuliselt muutuvtasu.
- a. Näide: Ühing vähendab märgatavalt asjaomase isiku põhipalka, kui ta ei täida kindlaid müügieesmärke. Seetõttu esineb risk, et sellise tulemuse vältimiseks teeb isik sobimatuid müügitehinguid. Samamoodi võib põhipalga ja sellega seotud eeliste suurendamine olla asjaomaste isikute jaoks suur stiimul teha müügitehinguid.
5. Tasustamispoliitika ja -tavad, millega pakutakse ebaproportsionaalset tulu ebaoluliste müügitehingute eest: risk on suurem juhul, kui asjaomased isikud peavad enne lisatasu teenimist või stiimulite suurendamist saavutama minimaalse müügitaseme. Teine näide on kavad, mis hõlmavad nn kasvavaid preemiaid, mille korral teatava künnise ületamisel suureneb teenitud preemia. Mõnel juhul makstakse lisatasu tagasiulatavalt, tuginedes ainult künnist ületava müügi asemel kogu müügile, mis võib luua asjaomastele isikutele märkimisväärse stiimuli müüa teatavate asjaolude korral kindlaid tooteid.
- a. Näide: Ühing maksab asjaomastele isikutele iga toote eest, mis kvartali jooksul müüakse, kasvavat preemiat järgmiselt:
- 0-80% eesmärgist makseid ei tehta
 - 80-90% eesmärgist 50 EUR müügi kohta
 - 91-100% eesmärgist 75 EUR müügi kohta
 - 101-120% eesmärgist 100 EUR müügi kohta
 - > 120% eesmärgist 125 EUR müügi kohta
- See näide võib kehtida ka juhul, kui asjaomane isik saab suureneva osa vahendustasust või saadud tulust.
- b. Näide: Ühing kasutab samasugust kasvavat skaalat kui eespool näites kirjeldatud ühing, ent müügitehingu kohta tehtavate maksete suurendamist kohaldatakse tagasiulatavalt kogu kvartali jooksul toimunud müügile, nt eesmärgist 91% ületamisel suurenevad seni kogunenud lisamaksed (50 eurot müügitehingu eest) 75 euronni müügitehingu kohta. See tekitab mitu n-ö murdepunkti, mille korral kõrgemasse tasuvahemikku jõudmiseks vajaliku ühe täiendava müügitehinguga kaasneb lisatasu ebaproportsionaalne suurenemine.

VII. Uute suuniste projekti ja 2013. aasta suuniste vastavustabel

Uued suunised	2013. aasta suunised
Tasustamispoliitika ja -tavade ülesehitus 1. suunis	V.I Tasustamispoliitika ja -tavade juhtimine ja kavandamine MiFID kohaste äritegevuse ja huvide konfliktide nõuete kontekstis
Juhtimiskord 2. suunis	
Tasustamispoliitika ja -tavade riskide ohjamine 3. suunis	V.II. Tasustamispoliitika ja -tavade riskide ohjamine
Ei kohaldata	V.III. Tasustamispoliitika ja -tavade pädevate asutuste poolse järelevalve ja jõustamise suunised